

Wytyczne dla Komisji powołanych przez Wojewodę dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U z 2015 r. poz.187 z późn.zm.), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może stosować dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, zwane dalej „niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi”.

W rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich szkody spowodowane przez:

1) **powódź** - oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
- b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich.

Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych.

2) **huragan** - oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody, pojedyncze

szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

- 3) **piorun** - oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierdzonego dokumentem z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;
- 4) **suszę** - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb; a zatem szkody powstałe w wyniku suszy można szacować wyłącznie wówczas gdy na danym terenie zgodnie z KBW wystąpiła susza, w przypadku gdy dla danej rośliny, w tym łąk i pastwisk nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;
- 5) **ujemne skutki przezimowania** - oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- 6) **przymrozki wiosenne** - oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- 7) **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;
- 8) **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
 - a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie;
 - b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;

- 9) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
- 10) **lawinę** - oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

I. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Wojewoda powołuje Komisje do szacowania szkód powstałych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w wyniku wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Protokół oszacowania szkód sporządza się wyłącznie na formularzu udostępnionym na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Średnia roczna produkcja rolna jest ustalana na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wielkość prowadzonej produkcji rolnej w danym gospodarstwie lub dziale specjalnym produkcji rolnej. Jednocześnie w przypadku gdy dane rachunkowe oraz inna ewidencja lub dokumenty będące w posiadaniu producenta rolnego nie obejmują wszystkich zdarzeń prowadzonej produkcji w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej (z wyłączeniem koni i ryb) w całym gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej i nie pozwalają na dokonanie wszystkich wyliczeń w protokole wówczas należy dokonać wyliczeń na podstawie danych **dla danego regionu FADN** Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowego Instytutu Badawczego, zamieszczonych w formularzu protokołu szacowania szkód powstałych w wyniku wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, znajdującym się na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w zakładce „Niekorzystne zjawiska atmosferyczne – pomoc” pt. „Wzór protokołu szacowania szkód z danymi do stosowania w 2017 r. - niekorzystne zjawiska atmosferyczne”. Natomiast w przypadku, gdy producent rolny posiada własne kompletne dane w zakresie produkcji roślinnej oraz zwierzęcej należy wybrać „Wzór protokołu szacowania szkód bez danych do stosowania w 2017 r. - niekorzystne zjawiska atmosferyczne”.

Ww. wzory protokołu są plikami programu Excel 2013.

W przypadku prowadzenia produkcji w zakresie koni lub ryb producent jest zobowiązany przedstawić własne dane w zakresie tej produkcji pozwalające na sporządzenie protokołu.

W formularzu protokołu region FADN w jakim znajduje się dane gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej wybiera się z listy rozwijanej zgodnie z przyporządkowaniem danego województwa do odpowiedniego regionu FADN oznaczonego przypisaną mu literą zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1. Podział województw na regiony FADN.

Region FADN			
A	B	C	D
lubuskie	dolnośląskie	lubelskie	małopolskie
pomorskie	kujawsko-pomorskie	łódzkie	podkarpackie
warmińsko-mazurskie	opolskie	mazowieckie	śląskie
zachodniopomorskie	wielkopolskie	podlaskie	świętokrzyskie

W formularzu protokołu w wersji pt. „Wzór protokołu szacowania szkód z danymi do stosowania w 2017 r. - niekorzystne zjawiska atmosferyczne” po określeniu na pierwszej stronie protokołu regionu FADN w jakim znajduje się lustrwane gospodarstwo dane w produkcji roślinnej (załącznik 1) w zakresie „średni plon z 1 ha uprawy” oraz „średnia cena”, a także dane w produkcji zwierzęcej (załącznik 2) w zakresie „średnia roczna produkcja od 1 szt. zwierzęcia” (w przypadku miodu pszczelego i pozostałych produktów pszczelarskich od 1 rodziny pszczelej) oraz „średnia cena” wczytują się automatycznie po wyborze z listy rozwijanej uprawy lub zwierząt/grupy zwierząt. Natomiast we „Wzorze protokołu szacowania szkód bez danych do stosowania w 2017 r. - niekorzystne zjawiska atmosferyczne” po wyborze danej uprawy/grupy roślin lub zwierząt/grupy zwierząt należy uzupełnić te kolumny na podstawie danych producenta rolnego.

Ustalenia wysokości szkody dokonuje poprzez lustrację na miejscu komisja powołana przez wojewodę, właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód:

- 1) ciągu 2 miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, tj.:
 - a) od wschodów do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji, albo
 - b) nie później niż w terminie do 3 miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny - w przypadku szkód w środku trwałym, albo
 - c) nie później niż w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szacowania szkód spowodowanych przez powódź w budynkach;
- 2) dwukrotnie, szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych (dotyczy wyłącznie drzew owocowych jako środka trwałego natomiast nie dotyczy szkód w owocach tj. plonie):
 - a) po raz pierwszy – w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
 - b) po raz drugi – nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.

W pierwszym etapie szacowania szkód w drzewach owocowych sporządza się protokół w formie notatki zawierający dane w niezbędne przy powtórnym szacowaniu szkód. Komisja dokonując szacowania po raz drugi sporządza protokół z oszacowania szkód.

Komisja jest zobowiązana w terminie 30 dni od oszacowania szkód złożyć wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód protokoły oszacowania szkód. Natomiast w przypadku protokołów zbiorczych w terminie 45 dni.

Komisja powinna oszacować wszystkie szkody, które wystąpiły w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej (tj. w uprawach, zwierzętach i w środkach trwałych), gdyż za podstawę określenia zakresu i wysokości szkód w produkcji rolnej przyjmuje się całość produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym tj. zarówno w produkcji roślinnej jak i w zwierzęcej, niezależnie od tego czy szkody wystąpiły wyłącznie w uprawach, czy wyłącznie w produkcji zwierzęcej, a w szczególności:

- 1) w przypadku szacowania szkód w uprawach rolnych:

- a) powierzchnię działki, na której uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone (minimalna powierzchnia uprawy nie może być mniejsza niż 0,1 ha),
- b) rodzaj uprawy w plonie głównym, z uwzględnieniem właściwej fazy rozwoju roślin pozwalającej na oszacowanie szkód,
- c) utracone plony z poszczególnych upraw, o których mowa w pkt b), w roku w którym wystąpiły szkody, wyliczone na podstawie średnich plonów poszczególnych upraw w danym gospodarstwie¹, a w przypadku braku takich danych na podstawie danych dla danego regionu FADN²,
- d) określony w procentach poziom szkód w uprawach rolnych,
- e) średnie ceny sprzedaży poszczególnych produktów rolnych w danym roku otrzymane przez producenta rolnego¹, a w przypadku braku danych na podstawie danych dla danego regionu FADN²,
- f) wysokość szkód powinna być wykazana według obniżenia dochodu³.

Dla potrzeb protokołu szacowania szkód spowodowanych niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym w załączniku 1 dotyczącym produkcji roślinnej uprawę danej rośliny, w której powstały szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego należy wypisać jako oddzielną pozycję dla danego pola uprawowego na którym ono wystąpiło. Natomiast pozostałe uprawy danej rośliny, które nie uległy uszkodzeniu w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, można zsumować i wpisać bez podziału na pola uprawowe. Nazwy upraw powinny być zgodne z wykazem danych dla regionów FADN.

- 2) w przypadku szacowania szkód pod kątem ubiegania się o kredyt na odtworzenie środków trwałych przyjmuje się minimalny poziom strat w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego w wysokości powyżej 1050 zł oraz wartość kosztów

¹ Na podstawie danych rachunkowych, innej ewidencji lub dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego, które potwierdzają uzyskiwanie plonów i cen dla całej produkcji w danym gospodarstwie oraz kosztów poniesionych i nieponiesionych w związku z wystąpieniem szkód i niezbięcia plonów jeśli takie wystąpiły.

² Dane Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowego Instytutu Badawczego, zamieszczonych w protokole szacowania szkód z danymi do stosowania w 2017 r. - niekorzystne zjawiska atmosferyczne znajdującym się na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

³ Kwota obniżenia dochodu stanowi sumę różnicy pomiędzy kwotą wynikającą z iloczynu średniego rocznego plonu lub średniej rocznej liczby zwierząt z okresu ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego (lub średniego rocznego plonu lub średniej liczby zwierząt z okresu trzech lat w ramach ostatnich pięciu lat, z wyłączeniem wartości najniższej i najwyższej) i otrzymanej średniej ceny sprzedaży w tym okresie a kwotą wynikającą z iloczynu plonu uzyskanego lub przewidywanego do uzyskania po uwzględnieniu szkód w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko atmosferyczne lub liczby zwierząt i średniej ceny sprzedaży lub prognozowanej ceny sprzedaży, oraz różnicy pomiędzy kosztami poniesionymi a kosztami nieponiesionymi z powodu niezbięcia plonów w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego

napraw lub różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego i bezpośrednio po jego wystąpieniu

- 3) w przypadku szacowania szkód w sadzie, lub innej plantacji roślin wieloletnich, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat, z wyłączeniem plantacji truskawek, plantacji choinek oraz roślin na cele energetyczne pod kątem ubiegania się o pomoc na odtworzenie środków trwałych uwzględnia się wartość bieżącą roślin (tj. w zależności od wieku, gęstości nasadzeń szt./ha oraz podkładki) oraz współczynnik oceny bonitacyjnej wartości bieżącej (bez utraconych korzyści); do wykorzystania na stronie internetowej MRiRW - pomoc opracowanie Krzysztofa Zmarlickiego - Określanie wartości plantacji kultur wieloletnich udostępnione nieodpłatnie przez Polską Federację Stowarzyszeń Rzeczników Majątkowych;
- 4) W przypadku szacowania szkód w szkółkach dla celów ubiegania się o pomoc na odtworzenie środków trwałych powinny być szacowane wyłącznie szkody w roślinach matecznych i sadach zraźnikowych, których okres użytkowania jest dłuższy niż 5 lat.

Kredyty na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej są udzielane bezpośrednio po wystąpieniu szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, tj. w najbliższym cyklu produkcyjnym i nie później niż 12 miesięcy od daty oszacowania szkód przez komisję powołaną przez wojewodę.

II. W przypadku szkód w uprawach spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w terminie do 20 maja wymagających zaorania lub ponownego obsiewu, poziom szkód w uprawach ustala się uwzględniając szacunki strat określone przez komisję, jednak nie wyżej niż 50% plonu (w tym przypadku do wyliczenia wysokości szkód nie uwzględnia się plonów roślin które zostały zasiane po zlikwidowanych uprawach). Powyższa zasada nie dotyczy szkód w owocach.

Szacując poziom szkód w łąkach należy wziąć pod uwagę okres wystąpienia zjawiska oraz ilość pokosów i termin ich przeprowadzenia. Szacując straty, maksymalny poziom ustala się dla:

- łąk dwukośnych:
 - I pokos na poziomie 60%

II pokos na poziomie 40%

- łąk trójkośnych:

I pokos 50%

II pokos 30%

III pokos 20%

Szacując straty w pastwiskach należy wziąć pod uwagę strukturę plonów zielonki pastwiskowej w okresie wegetacji, przyjmując, że:

I rotacja (maj, czerwiec) - 50%

II rotacja (lipiec, sierpień) - 30 %

III rotacja (wrzesień, październik) - 20%.

W razie kilkakrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód w skali całego gospodarstwa rolnego w odniesieniu do średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji. W takim przypadku w kolejnym protokole wysokość szkód powinna zostać pomniejszona o szkody wykazane w poprzednich protokołach w odniesieniu do tej samej uprawy rolnej. Jeżeli w poprzednim protokole oszacowane przez komisje szkody były niższe niż 30%, komisja w kolejnym protokole może podać łączną wartość i poziom szkód w skali gospodarstwa w odniesieniu do wszystkich niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. W tym przypadku w protokole powinny być także wyodrębnione wartości szkód i ich poziom w skali gospodarstwa z wyodrębnieniem dla każdego niekorzystnego zjawiska. Niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być dotknięty pewien obszar /najmniej sołectwo/, na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa, w rozmiarach stanowiących zagrożenie dalszego ich funkcjonowania, z wyjątkiem szkód powstałych w wyniku pioruna.

III. W przypadku szacowania szkód w zwierzętach gospodarskich za podstawę określenia zakresu i wysokości szkody przyjmuje się:

1) spadek produkcji spowodowany padnięciem zwierząt w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego,

2) ceny uzyskiwane przez producenta rolnego a w przypadku ich braku średnie ceny dla danego regionu FADN².

W przypadku szacowania szkód w produkcji zwierzęcej w zakresie: byki do opasu, wolce 2-letnie i starsze, jałówki do opasu 2-letnie i starsze, byczki od 1 do 2 lat, jałówki od 1 do 2 lat, owce 1 roczne i starsze, kozy 1 roczne i starsze, mleko krowie, mleko owcze, mleko kozie w kolumnie 9 tabeli „Szkody w produkcji roślinnej” należy wprowadzić wartości zgodnie z podanym algorytmem dla upraw w zakresie: ziemniaki pastewne, rośliny pastewne objętościowe na gruntach ornych, okopowe pastewne na pasze, buraki pastewne na pasze, brukiew pastewna na pasze, marchew pastewna na pasze, dynia pastewna na pasze, kukurydza pastewna na zielonkę, zboża i mieszanki zbóż z innymi roślinami na zielonkę, trawy w uprawie polowej na zielonkę, strączkowe na zielonkę, motylkowe drobnonasienne na zielonkę, mieszanki motylkowych z trawami, pozostałe polowe uprawy pastewne na zielonkę, rośliny pastewne objętościowe z użytków zielonych (uprawa lub zielonka), rośliny pastewne objętościowe z łąk – zielonka, rośliny pastewne objętościowe z pastwisk, rośliny pastewne objętościowe z pastwisk pielęgnowanych, rośliny pastewne objętościowe z pastwisk niepielęgnowanych.

W załączniku 2 wartości pomiędzy kolumną 3 i 7 mogą różnić się wyłącznie o liczbę zwierząt padłych w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.

IV. Komisja powołana przez Wojewodę, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, powinna składać się co najmniej z 3 osób, w tym 1 przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego oraz 1 przedstawiciela izby rolniczej, mających wykształcenie wyższe albo średnie w zakresie rolnictwa, ekonomiki rolnictwa lub rybactwa albo co najmniej pięcioletni staż w prowadzeniu gospodarstwa rolnego potwierdzony przez sołtysa, z tym że w przypadku szacowania szkód w budynkach lub budowlach służących do prowadzenia działalności rolniczej co najmniej 1 osoba wchodząca w skład komisji powinna mieć wykształcenie lub doświadczenie zawodowe w zakresie budownictwa.

V. Komisja jest zobowiązana sporządzić protokół z oszacowania wszystkich szkód, które wystąpiły w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej (tj. w uprawach, zwierzętach i środkach trwałych) w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden dla wojewody drugi dla producenta rolnego. Komisja może sporządzić dla własnych potrzeb kserokopię protokołu. Powyższy protokół zawiera między innymi:

- 1) imiona i nazwiska członków komisji;
- 2) datę oszacowania szkód;
- 3) imię i nazwisko, adres i miejsce zamieszkania albo nazwę, adres i siedzibę producenta rolnego, albo adres i miejsce położenia gospodarstwa rolnego lub prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej oraz numer identyfikacyjny producenta rolnego nadawany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności - jeżeli został nadany;
- 4) informację o powierzchni gospodarstwa rolnego, w tym powierzchni upraw rolnych w dniu wystąpienia szkód (zgodnie z wnioskiem złożonym do biura powiatowego ARiMR o płatności w ramach wsparcia bezpośredniego – jeśli taki wniosek został złożony);
- 5) informacje o zakresie i wysokości szkód w uprawach, zwierzętach gospodarskich, rybach lub środkach trwałych;
- 6) informację o kwotach uzyskanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych, zwierząt gospodarskich, ryb lub środków trwałych;
- 7) informację o średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej:
 - a) z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo
 - b) z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji;
- 8) informację o kwocie obniżenia dochodu, o którym mowa w art. 25 ust. 6 rozporządzenia nr 702/2014;
- 9) informacje o kosztach poniesionych z tytułu niezebrania plonów w wyniku wystąpienia szkód np. koszty związane z zakupem sadzonek truskawek lub innych roślin o okresie użytkowania 2-5 lat oraz pasz, o ile ten zakup wynika z ujemnego bilansu paszowego w gospodarstwie rolnym spowodowanego szkodami powstałymi w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, ilość nabytych

pasz nie może przekroczyć ilości pasz nie wyprodukowanych w gospodarstwie, w związku z wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, wnikające z danych rachunkowych, innej ewidencji lub dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego;

- 10) informacje o kosztach nieponiesionych z tytułu niezebrania plonów w wyniku wystąpienia szkód według danych producenta rolnego, a w przypadku braku ich na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, uwzględnianych w przypadku gdy powstały szkody w danej uprawie w wysokości co najmniej 70%;
- 11) datę wystąpienia szkód;
- 12) datę zgłoszenia przez producenta rolnego wystąpienia szkód;
- 13) czytelne podpisy członków komisji oraz producenta rolnego.

Do protokołu może być dołączona dokumentacja fotograficzna szkód potwierdzająca ich zakres.

W formularzu protokołu w miejscach, w których zostało wskazane „właściwe zaznacz - ”, komórki z symbolem są w formacie pozwalającym skorzystać z funkcji przekopiowania danego symbolu w miejsce, które chcemy zaznaczyć.

Załączniki stanowią integralną część protokołu, przy czym do protokołu należy dołączyć tylko załączniki z wyliczeniami komisji dotyczącymi prowadzonej produkcji i oszacowania szkód. Załączników, które nie są wypełnione z uwagi na charakter prowadzonej przez producenta rolnego produkcji czy charakteru szkód - nie należy dołączać.

W protokole pozycja całkowita powierzchnia upraw w gospodarstwie rolnym powinna być zgodna z wnioskiem o płatności w ramach wsparcia bezpośredniego, który jest składany dla całego gospodarstwa rolnego, o ile został złożony. Następnie należy podać wchodzące w całkowitą powierzchnię upraw powierzchnię upraw rolnych w dniu wystąpienia szkód (z wyłączeniem łąk i pastwisk) , powierzchnię z której nie jest uzyskiwany plon w danym roku (np. powierzchnie ugorowane czy odłogowane), powierzchnia upraw dotknięta zjawiskiem w momencie wystąpienia danego niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz stosunek tej powierzchni do całkowitej

powierzchnię upraw w gospodarstwie rolnym w roku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego. Kolejną pozycję jaką należy podać jest powierzchnia gospodarstwa rolnego.

Wszystkie powyższe wielkości rozpatrywane są w kontekście całego gospodarstwa rolnego, bez względu na to jaka jego część znajduje się na terenie gminy w której wystąpiły szkody w uprawach rolnych dotkniętych zjawiskiem, a jaka część jest położona na terenie innej gminy czy innego województwa.

Szkody powstałe w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego należy szacować w skali całego gospodarstwa rolnego. W przypadku, gdy gospodarstwo rolne położone jest na terenie co najmniej dwóch województw lub dział specjalny produkcji rolnej prowadzony jest na obszarze co najmniej dwóch województw protokół jest sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód. Następnie protokół zbiorczy sporządza komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na położenie największej części gospodarstwa lub obszaru na którym prowadzony jest dział specjalny produkcji rolnej, na podstawie protokołów przedłożonych przez producenta rolnego w terminie umożliwiającym komisji przekazanie wojewodzie protokołu zbiorczego w terminie 45 dni od oszacowania szkód.

Kategorię podatności gleby na suszę w większości gleb gruntów ornych zakwalifikowanych do kompleksów rolniczej przydatności od 1 do 7 (kompleks pszenney bardzo dobry, pszenney dobry, pszenney wadliwy, żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby i żytni bardzo słaby) określa się na podstawie gatunku wierzchniej warstwy gleby zgodnie z opisem wyszczególnionym w tabeli 2. Gleby zakwalifikowane do kompleksów zbożowo-pastewnych (kompleks 8 – zbożowo pastewny mocny i kompleks 9 – zbożowo pastewny słaby) oraz gleby kompleksów trwałych użytków zielonych (1z, 2z i 3z) z uwagi na uwarunkowania siedliskowe i wyższy stan uwilgotnienia mają podwyższoną kategorię w stosunku do podziału przedstawionego w tabeli 2, np. gleba zakwalifikowana do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego (9), której wierzchnia warstwa wytworzona jest z piasku słabo gliniastego (ps) zaliczona będzie do kategorii II (gleba podatna). W tabeli 3 podano przykłady kwalifikacji gleb do kategorii podatności gleby na suszę z uwzględnieniem kompleksów zbożowo-pastewnych (8 i 9).

Tabela 2. Podział gatunków gleb na kategorie podatności gleb na suszę rolniczą

Kategoria podatności gleb na suszę	Gatunek gleby
I – Bardzo lekka – silnie podatna	piasek luźny – pl piasek luźny pylasty – plp piasek słabo gliniasty – ps piasek słabo gliniasty pylasty – psp
II – Lekka – podatna	piasek gliniasty lekki – pgl piasek gliniasty lekki pylasty – pglp piasek gliniasty mocny – pgm piasek gliniasty mocny pylasty – pgmp
III – Średnia – mało podatna	glina lekka – gl glina lekka pylasta – glp pył gliniasty – plg pył zwykły – plz pył piaszczysty – plp
IV – Ciężka – bardzo mało podatna	glina średnia – gs glina średnia pylasta – gsp glina ciężka – gc glina ciężka pylasta – gcp pył ilasty – pli ił – i ił pylasty – ip

Tabela 3. Przykłady oznaczania kategorii podatności gleb na suszę z uwzględnieniem kompleksów przydatności rolniczej gleb

Opis konturu na mapie	Kategoria podatności gleb na suszę rolniczą	
	kompleks przydatności rolniczej gleb: 1,2,3,4,5,6,7	kompleks przydatności rolniczej gleb: 8, 9
ps.pl:.gl	I	II
ps:gl:.pl	I	II
pgl.ps:gl	II	III
gpl:gs	III	IV
pgl.gl	II	III
pgm:gl	II	III

Na stronie internetowej Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w zakładce Monitoring suszy znajduje się mapa kategorii glebowych pozwalająca określić podatność gleb na suszę.